

satserne. Den danske Kapitalist kan altsaa sidde i Kjøbenhavn og beskattede Tusinder af norske og svenske Kvinder i Ly af den Toldlov, man har skabt til at værne om den norske og svenske Industris nationale Interesser.

Jeg kommer dernæst til *Skomagernerne*. Jeg skal der ty til det samme Værk, det samme interessante Kildeskrift, som jeg har læst op af før. Der findes forskellige Andragender, blandt andet et fra Centralforeningen af jydsk Skomagere. Disse Folk foreslaa tre Satser for Skotøj, nemlig 3, 2 og 1 Kr. pr. Pund, medens Tolden for almindeligt Fodtøj nu er 2 Mark eller 66 $\frac{2}{3}$ Øre pr. Pund. Skomagernerne have jo vakt megen Interesse af mange forskellige Grunde; der er eller rettere sagt har tidligere været overordentlig mange Arbejdere beskæftigede med Skomageri, der har været mange selvstændige Mestre omkring i Byerne og paa Landet, og man har fra mange Sider af humane Grunde ønsket saa meget som muligt at støtte disse Folk i deres Kamp mod en mægtig Konkurrence, og det Mittel, som man har foreslaaet herhjemme som andre Steder, er at forhøje Tolden. Landstinget har foreslaaet en Forhøjelse med 50 pCt., nemlig fra 2 Mark til 3 Mark for alt almindeligt Fodtøj. Der tilvirkes nu, ifølge paalidelige Oplysninger, i danske Skotøjsfabrikker, ca. 10,000 Par Fodtøj daglig, det vil sige i de danske Fabrikker, som drives ad storindustriell Vej, Haandværkets Produktion er ikke her medtaget. Denne Produktion udregnet for et Aar vejer ca. 2 $\frac{1}{4}$ Mill. Pund. Indførelsen af fremmed Skotøj var i 1897 345,000 Pund, men Fagfolk have oplyst mig om, at Halvdelen af dette Fodtøj kan det slet ikke betale sig at lave her i Landet. Det er Silkefodtøj og den Slags fine Varer, hvoraf Forbruget er saa lille, at det ikke kan betale sig at lave det herhjemme, og det ville vi komme til at indføre fra Udlandet, uanset om Toldsatserne hæves eller ikke. Der bliver saaledes kun ca. 170,000 Pund tilbage, som der kunde være Tale om at udelukke ved en forhøjet Toldbeskyttelse. Jeg kan her gentage den Argumentation, som jeg brugte for Beklædningsvarers Vedkommende. Disse 170,000 Pund svare til 8 pCt. af de danske Fabrikkers aarlige Produktion. Altsaa 92 pCt. tilvirke vi herhjemme, og kun 8 pCt. indføres ude fra. Vilde det nu være rigtigt og forsvarligt at udsætte os for, at de 92 pCt. blive fordyrede for Forbrugerne til Fordel for nogle enkelte Fabrikanter under den Motivering, at det er en national Sam-

fundsopgave at udelukke de 8 pCt., som nu indføres fra Udlandet? Jeg har ved flere Lejligheder haft en Diskussion om Skomagernes Stilling med Talsmænd fra den protektionistiske Lejr. Under en af disse Fejder blev jeg offentlig i Pressen, i „Socialdemokraten“, oplyst om, at Skomagernes Udsigter slet ikke ere saa daarlige her i Danmark som jeg vilde fremstille dem. Man nævnedes ganske særlig Svejts som et Eksempel til Efterfølgelse. I Svejts havde nemlig Haandværkerne beholdt deres Stilling som Leverandører til Hjemmemarkedet, samtidig med, at der fra over 30 Fabrikker eksporteres store Kvantiteter af Svejts-Skotøj til Verdensmarkedet. Jeg gjorde, da jeg saa dette, hvad enhver Frihandelsmand vilde gøre. Jeg tog Svejtses Toldtarif, og jeg fandt da til min Forbavselse, at disse dygtige Svejts-Skomagere kun ere beskyttede med 17 Øre pr. Pund for almindeligt, og 22 Øre pr. Pund for fint Fodtøj. Hvis man nu i dette Tilfælde skal drage Slutninger med Hensyn til Toldsatsernes Virkning paa Udviklingen af Dygtigheden, paa Evnen til at præstere noget godt, maa det absolut blive den Slutning, at lave Toldsatser have bevislig fremkaldt overordentlig stor Dygtighed i et andet lille Land, medens de forholdsvist høje Toldsatser, som vi have haft herhjemme, have sløvet vore Skomagere. Uagtet vi have tilvirket Sko fra Gorm den gamles Tid, kommer der nemlig endnu mange Mestre og sige: „Nu kunne vi ikke klare os mere, vi maa have en højere Beskyttelse“. Tro de Herrer virkelig, at det er forsvarligt at gaa den Vej, fordi der fra enkelte Sider stilles Ønske derom, eller tro de ikke, at man hellere bør lade sig belære af Erfaringer og Kendsgerninger, naar man vil gøre noget for at gavne en saadan Stand? Jeg nævnedes før Tilbagegangen ogsaa i Skomagernes Antalovre i Sverige. I 1876 var der i Stockholm 278 Mestre med 552 Arbejdere. I 1894 var der kun 195 Mestre med 324 Arbejdere. Disse Tal af Statistikken oppe i Stockholm og andre Erfaringer i lignende Retning, som jeg har høstet gennem Selvsyn i andre Lande, bevirke, at jeg, naar jeg hører ledende Mænd anbefale en forhøjet Told for at gavne det selvstændige, mindre Haandværk, føler mig foranlediget til at tilraade disse Mænd: „Efter dansk Lovgivning er Selvmord og Opfordring til Selvmord forbudt“.

Naar der da spørges: Hvad vil De da gøre for Haandværket, som jo absolut lever under et stadig tiltagende Tryk, naar